

Brussel, 9 december 2019
(OR. fr)

14462/19

COAFR 234
RELEX 1112
COHOM 129
COHAFA 106
CFSP/PESC 930
DEVGEN 230

RESULTAAT BESPREKINGEN

van: het secretariaat-generaal van de Raad

aan: de delegaties

Betreft: Democratische Republiek Congo
- Conclusies van de Raad (9 december 2019)

Voor de delegaties gaan hierbij de conclusies van de Raad over de Democratische Republiek Congo, die zijn aangenomen tijdens de 3738e zitting van de Raad van 9 december 2019.

Conclusies van de Raad over de Democratische Republiek Congo

1. De jongste verkiezingen in de Democratische Republiek Congo (DRC) hebben voor het eerst in de geschiedenis van het land een vreedzame machtsoverdracht mogelijk gemaakt, wat uitzicht biedt op stabiliteit en duurzame en inclusieve ontwikkeling in de DRC en in de hele regio. Door actief deel te nemen aan de stembusgang, heeft de Congolese bevolking zich duidelijk uitgesproken voor verandering. De legitieme verwachtingen van de Congolezen moeten nu worden gehonoreerd.

2. De president van de Republiek, Félix-Antoine Tshisekedi Tshilombo, heeft duidelijk verklaard dat hij steun en betrokkenheid van de Europese Unie (EU) ten aanzien van de DRC wenst. De EU is voornemens een bondgenoot en bevoorrechte gesprekspartner van de DRC te blijven en wijst erop dat zij nooit is opgehouden de Congolese bevolking te steunen. Via een open en openhartige politieke dialoog met de Congolese autoriteiten en met de vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld en de politieke actoren kunnen in samenspraak wederzijdse afspraken worden gemaakt die de leidraad zullen vormen voor het EU-optreden ter ondersteuning van het hervormingsprogramma. Op die basis zal de EU zich constructief kunnen inzetten in de DRC. Zij zal de ontwikkeling van dit partnerschap regelmatig evalueren.

3. De EU is ingenomen met de eerste maatregelen om de politieke spanningen te doen afnemen en om de democratische ruimte te verbreden, en moedigt de Congolese autoriteiten aan hun inspanningen voort te zetten, gelet op het feit dat er nog steeds grote uitdagingen zijn. De EU neemt met tevredenheid kennis van de toezeggingen van de president wat betreft een nationaal herstel op basis van de eerbiediging van de rechtsstaat, de bevordering en bescherming van de mensenrechten en fundamentele vrijheden – inclusief de gelijkheid tussen mannen en vrouwen en de emancipatie van vrouwen en meisjes – de bestrijding van straffeloosheid en corruptie en de verbetering van de veiligheidssituatie. De EU zal de situatie blijven volgen en blijft bereid om de institutionele hervormingen op deze gebieden te begeleiden. Gezien het hardnekkig hoge aantal schendingen van de mensenrechten en het internationaal humanitair recht en het aanhoudende geweld, waaronder seksueel geweld, is een gepast gerechtelijk optreden nodig.
4. De door premier Sylvestre Ilunga Ilunkamba geleide regering heeft de toezeggingen van president Tshisekedi vertaald in een ambitieus hervormingsprogramma van de regering. De autoriteiten worden echter nog steeds met aanzienlijke uitdagingen geconfronteerd, onder meer op bestuurlijk gebied, met name de aanhoudende corruptie, witwaspraktijken, schendingen van het eigendomsrecht en verduistering van overheidsmiddelen, en de gevolgen daarvan voor de beschikbaarheid van noodzakelijke middelen voor de realisatie van de ontwikkelingsambities van het land. Vooruitgang op deze gebieden zou bijdragen tot een afname van de sociale, economische en politieke spanningen. In dit verband toont de EU zich bereid de Congolese autoriteiten te ondersteunen en moedigt zij hen aan alle betrokken belanghebbenden te laten deelnemen aan de ontwikkeling en uitvoering van de hervormingen, met name de politieke partijen en de vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld, vrouwen en jongeren, religieuze organisaties, alsook van de particuliere sector.

5. Om de democratie te consolideren en de stabiliteit te waarborgen, en in het vooruitzicht van toekomstige verkiezingen, roept de EU ertoe op de instellingen die garant moeten staan voor de democratie en de verkiezingsprocedures, met name het Grondwettelijk Hof en de onafhankelijke nationale kiescommissie, te hervormen in het kader van een inclusief en geloofwaardig proces. Om de stabiliteit in de DRC te consolideren is het van essentieel belang dat de volgende stembusgangen transparant en geloofwaardig zijn en dat iedereen, jongeren en vrouwen inbegrepen, eraan deelneemt.
6. De EU onderstreept de fundamentele bijdrage van het maatschappelijk middenveld aan het sociale en politieke leven in de DRC en de rol die het moet blijven spelen. De EU zal zich aan de zijde van het middenveld blijven scharen.
7. De EU wijst tevens op de centrale rol van vrouwen bij de consolidatie van de vrede met het oog op een duurzame oplossing van de crisis, zoals ook wordt onderstreept in Resolutie 1325 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. De EU moedigt de Congolese autoriteiten aan hun toezeggingen wat betreft nationaal herstel na te komen en alles in het werk te stellen om te zorgen voor gelijke deelname van vrouwen – inclusief overlevenden van seksueel geweld en intern ontheemden – aan de inspanningen om vrede en veiligheid te handhaven en te bevorderen. De EU moedigt de Congolese autoriteiten aan de preventie van conflictgerelateerd seksueel geweld te versterken.

8. In het oosten van het land, met name in Noord-Kivu, Zuid-Kivu en Ituri blijven het niveau van onveiligheid en instabiliteit, de afwezigheid van staatsgezag in bepaalde gebieden en het hoge aantal schendingen van de mensenrechten door gewapende groeperingen, maar ook door overheidspersoneel, ernstige zorgen baren. De autoriteiten moeten zich nog meer inspanningen getroosten, met name wat betreft de strijd tegen gewapende groeperingen. De EU moedigt de Congolese autoriteiten aan om, met haar steun, de processen van "ontwapening, demobilisatie en re-integratie" op inclusieve en transparante manier voort te zetten, en deze aan te passen aan de behoeften en de context; daarbij moeten andere dan louter militaire oplossingen worden toegepast en moet een belangrijke rol zijn weggelegd voor het maatschappelijk middenveld, de vrouwen en de sociaal-economische integratie van de bevolking, en moet worden samengewerkt met de Stabilisatiemissie van de Verenigde Naties in de Democratische Republiek Congo (MONUSCO) en de landen van de regio.
9. De hervorming van de veiligheidssector is eveneens van cruciaal belang en moet op constructieve, realistische en geleidelijke wijze worden uitgevoerd, zodat de politie-, de defensie- en de justitiesector structureel worden gemoderniseerd en geprofessionaliseerd.
10. De EU zal steun bieden voor de inspanningen van de Congolese autoriteiten op deze gebieden met het oog op vrede, veiligheid, rechtsstatelijkheid en de terugkeer van de staat op het hele grondgebied; daarbij zal zij de noodzaak van echt ownership van de hervormingen benadrukken. Een belangrijke rol bij deze begeleiding speelt het bestel van de Verenigde Naties, met name MONUSCO en het Gezamenlijk Bureau van de Verenigde Naties voor de rechten van de mens, waarvan de EU het optreden looft.
11. De EU vraagt de Congolese autoriteiten hun inspanningen in de strijd tegen straffeloosheid op te voeren, teneinde al wie zich schuldig maakt aan ernstige mensenrechtenschendingen voor de rechter te brengen. Dat is onontbeerlijk om het vertrouwen en de steun van de bevolking terug te winnen.

12. Zoals zij in december 2018 had toegezegd, heeft de EU de aan Congolese personen opgelegde individuele beperkende maatregelen geëvalueerd. De EU heeft besloten deze te herzien; zij zal ze opnieuw evalueren en staat klaar om ze in het licht van de evolutie van de situatie in de DRC aan te passen.
13. De inspanningen van president Tshisekedi ter bevordering van regionale samenwerking voor vrede komen de stabiliteit en duurzame ontwikkeling ten goede. De EU zal de DRC en haar buurlanden blijven steunen ter bevordering van regionale integratie en de uitvoering van de wederzijdse politieke toezeggingen, onder meer de reeds gedane toezeggingen in het kader van het raamakkoord van Addis-Abeba van 2013 of in andere regionale kaders, zoals de Internationale Conferentie over het gebied van de Grote Meren.
14. Een deel van de Congolese bevolking bevindt zich nog steeds in een zorgwekkende humanitaire situatie, die onder meer wordt gekenmerkt door een ernstige voedsel- en voedingscrisis en een van de hoogste niveaus van ontheemding van bevolkingsgroepen in het werelddeel, met name vanwege de zeer volatiele veiligheidssituatie in het oosten van het land. De permanente dreiging van de verspreiding van epidemieën als ebola en mazelen maakt de bevolking in humanitaire nood steeds kwetsbaarder. De EU zal de DRC op dit gebied blijven ondersteunen via haar humanitaire optreden en haar steun aan de versterking van gezondheidsstelsels. Zij is in dit verband verheugd dat de president en de regering hebben toegezegd de humanitaire situatie en de onderliggende oorzaken ervan aan te pakken.

15. Naar het voorbeeld van haar steun aan het partnerschap voor de bossen in het Congobekken is de EU voornemens haar samenwerking en haar nauwe dialoog met de DRC voort te zetten en te verdiepen wat betreft de strijd tegen klimaatverandering, met het oog op de instandhouding van het milieu en de biodiversiteit en wat betreft het transparante en duurzame beheer van natuurlijke hulpbronnen, daarbij inbegrepen de strijd tegen de illegale exploitatie en de verhandeling ervan. Deze uitdagingen bieden de Congolese bevolking ook kansen, met name qua voedselzekerheid, groene economie en banenschepping.
16. Op basis van wederzijdse toezeggingen zal de EU ook het optreden van de autoriteiten begeleiden met het oog op de consolidatie van het macro-economische kader en de hervatting van de betrekkingen met het Internationaal Monetair Fonds, een beter beheer van de overheidsfinanciën, de strijd tegen de corruptie en de verbetering van het ondernemingsklimaat, inclusief het tegengaan van oneerlijke concurrentie en het bevorderen van maatschappelijk verantwoord ondernemen, zodat ondernemerschap en Europese investeringen op rechtvaardige en duurzame wijze worden gefaciliteerd ter ondersteuning van de Congolese armoedebestrijdingsstrategie en duurzame en inclusieve groei.
17. De EU zal ter bevordering van de consolidatie van de vrede, de stabiliteit en de duurzame en inclusieve ontwikkeling in de DRC nauw overleg blijven plegen met de Verenigde Naties, de Afrikaanse Unie en de regionale organisaties en mechanismen waarvan de DRC lid is, de landen van de regio en al haar internationale partners.